

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
КАФЕДРА ПРОПЕДЕВТИКИ ПЕДІАТРІЇ ТА МЕДИЧНОЇ ГЕНЕТИКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор з науково-педагогічної роботи,
професор М. Р. Гжегоцький

_____ 2015 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
«ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ В ДИТЯЧОМУ ВІДДІЛЕННІ СТАЦІОНАРУ»

Спеціальності: 7.110101 «Лікувальна справа»,
7.110104 «Педіатрія»,
7.110105 «Медико-профілактична справа»

II курс медичного факультету

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
пропедевтики педіатрії та медичної генетики
Протокол № _____
від « _____ » _____ 2015 р.

В.о. завідувача кафедри _____

проф. Личковська О.Л.

Затверджено
профільною методичною комісією
з педіатричних дисциплін
Протокол № _____
від « _____ » _____ 2015 р.

Голова профільної
методичної комісії _____

проф. Беш Л.В.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Виробнича практика студентів II курсу – це необхідний етап виробничої підготовки спеціалістів кваліфікації «лікар» для самостійної роботи за профілем спеціальності. Майбутній спеціаліст повинен мати широку як наукову, так і практичну підготовку, бути здатним на практиці використовувати принципи наукової організації праці, вміти працювати з людьми. Виробнича практика покликана формувати професійні вміння, навички, прийняття самостійних рішень в реальних виробничих умовах, шляхом виконання обов'язків, властивих їхній майбутній професійній діяльності. Практика з догляду за хворими формує засади подальшого вивчення студентом клінічних дисциплін – пропедевтики внутрішньої медицини та педіатрії, медичної психології, внутрішньої медицини, дитячих хвороб, інфекційних хвороб, онкології, анестезіології та інтенсивної терапії, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами "по вертикалі" та формування умінь застосовувати знання з догляду за хворими в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності. Протягом проходження практики закріплюються знання, отримані в процесі навчання, студенти залучаються до роботи в колективі. Крім професійної, в процесі проходження практики, студенти засвоюють також елементи організаційної роботи.

Програма практики є методичним документом для студентів і керівників практики. Вона необхідна для чіткого планування й регламентації діяльності студентів і викладачів.

Опис предмету практики «Догляд за хворими» та її структура

Назва практики	Кількість тижнів	Кількість кредитів / годин	Рік навчання, семестр	Вид контролю
«Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару)	1	1,5 кредиту/ 45 годин	II курс IV семестр	Диференційований залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета практики «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару) оволодіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у педіатрії, оволодіння навичками організації режиму і догляду за дітьми з різними захворюваннями нехірургічного профілю та вміння виконувати необхідні медичні маніпуляції.

Завдання практики «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару). Для реалізації мети перед студентом поставлено завдання, які вирізняють те, що студент повинен знати і вміти при проходженні практики.

В результаті проходження практики «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару) **студент повинен знати:**

- фізіологічні та психологічні особливості дітей різного віку
- *психологічні та духовні аспекти паліативної та хоспісної допомоги (далі ПХД)**
- структуру та функції педіатричного стаціонару
- структуру та функції педіатричного стаціонару
- роль лікувального харчування у структурі оздоровчого процесу
- основні принципи організації лікувального харчування у педіатричному стаціонарі.
- *специфіку надання невідкладної допомоги та проведення найпростіших реанімаційних заходів інкурабельним пацієнтам*

В результаті проходження практики «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару) **студент повинен вміти:**

- демонструвати володіння основними принципами медичної деонтології
- демонструвати володіння принципами фахової субординації в системі «педіатр – медична сестра – молодший медперсонал»
- демонструвати володіння навичками спілкування з дітьми різного віку та їх родичами
- *демонструвати володіння навичками комунікації з невиліковним пацієнтом та його близькими*
- демонструвати володіння навичками дотримання лікувально–охоронного та забезпечення санітарно–гігієнічного режиму основних підрозділів педіатричного стаціонару
- демонструвати володіння навичками і правилами визначення основних показників діяльності серцево–судинної та дихальної систем дітей різного віку (пульсу, артеріального тиску, дихання)
- демонструвати методику проведення огляду та антропометричних досліджень дитини
- робити попередню оцінку стану температурного гомеостазу хворого за результатами визначення температури тіла та реєстрації температурних кривих
- демонструвати володіння навичками дотримання лікувально–охоронного та забезпечення санітарно–гігієнічного режиму основних підрозділів педіатричного стаціонару
- демонструвати володіння навичками і правилами визначення основних показників діяльності серцево–судинної та дихальної систем дітей різного віку (пульсу, артеріального тиску, дихання)
- демонструвати методику проведення огляду та антропометричних досліджень дитини
- робити попередню оцінку стану температурного гомеостазу хворого за результатами визначення температури тіла та реєстрації температурних кривих
- визначати зміст догляду за хворими та його роль в структурі лікувальних заходів
- демонструвати володіння навичками взяття сечі, калу для досліджень за різними методиками
- пояснювати механізми впливу медикаментозних процедур на організм хворого та демонструвати найпростіші медичні маніпуляції щодо їх забезпечення

* - тут і далі виділене курсивом тільки для студентів спеціальностей: 7.12010001 «Лікувальна справа» і 7.12010002 «Педіатрія»

- демонструвати володіння навичками забезпечення особистої гігієни хворих та догляду за важкохворими
- *демонструвати володіння навичками загального та спеціального догляду за важкохворими, інкурабельними та агонуючими пацієнтами різного віку в педіатричній практиці*
- демонструвати навички володіння технікою годування дітей раннього віку
- демонструвати навички годування важкохворих дітей.
- демонструвати володіння основними прийомами реанімаційних заходів

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст практики повинен забезпечити виконання поставленої мети й завдань. Практика з догляду за хворими проводиться у педіатричному відділенні стаціонару в кінці IV навчального семестру в літній час (червень-липень). На практику в умовах педіатричного стаціонару виділено 1 робочий тиждень. Проходження практики регламентовано календарним графіком проходження практики, який складено відповідно до завдань практики та теми роботи керівником практики від кафедри пропедевтики педіатрії та медичної генетики і організації спільно з практикантом. Тривалість щоденної практики – 6 годин. Оскільки під час практики студенти вперше знайомляться з клінікою та безпосередньо спілкуються з хворими, робочий день студента складається з двох частин:

- 1) засвоєння теоретичного матеріалу щодо особливостей роботи стаціонару та основних маніпуляцій і їх відпрацювання під контролем керівника від установи та викладача;
- 2) самостійна робота студента у відділеннях стаціонару та закріплення отриманих знань і умінь (самостійна робота студентів).

За час практики студенти повинні ознайомитися із структурою дитячих лікувально-профілактичних закладів і набути навички й уміння догляду за хворими, які оцінюються в балах.

Тематичний план практики «Догляд за хворими»

(Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару)

День практики з/п	Тема
1	Основи деонтології при роботі в педіатричному стаціонарі. Основні функціональні обов'язки молодшого медичного персоналу в поліклінічних та стаціонарних відділеннях педіатричного профілю. Фізіологічні та психологічні особливості дітей різного віку Особливості розпитування хворої дитини залежно від віку
2	Структура та функції педіатричного стаціонару. Поняття про особливості санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму в педіатричному стаціонарі. Функції приймального відділення дитячої лікарні. Антропометричні дослідження дітей різного віку та особливості їх проведення. Особливості визначення пульсу, артеріального тиску та показників дихання у дитини
3	Особиста гігієна дітей залежно від статі та віку в стаціонарі дитячої лікарні. <i>Особливості загального та спеціального догляду за важкохворими, інкурабельними та</i>

	<i>агонуєчими пацієнтами різного віку в педіатричній практиці. Підготовка хворих та необхідного обладнання для взяття калу, сечі для дослідження. Основні види клізм, що застосовуються в педіатричній практиці. Правила користування кишеньковим та стаціонарним інгалятором</i>
4	Організація харчування дітей першого року життя та дітей старшого віку
5	<i>Особливості проведення найпростіших реанімаційних заходів у дітей. Специфіка надання невідкладної допомоги та проведення найпростіших реанімаційних заходів інкурабельним пацієнтам Застосування основних видів знеболюючих лікарських засобів</i>

Перелік знань, умінь і навичок, які має набути студент під час практики та їх оцінювання в балах

№ з/п	Назва уміння, практичної навички	Оцінка у балах
1.	Проведення бесід з хворими дітьми та їх родичами.	1
2.	Розпитування хворої дитини, заповнення титульної сторінки історії хвороби	1
3.	Засвоєння та дотримання правил лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режимів	1
4.	Первинний огляд хворої дитини у приймальному відділенні, огляд на коросту та педикульоз*	1
5.	Санітарна обробка хворого у приймальному відділенні*	1
6.	Транспортування хворих дітей на кріслі-каталиці, ношах, перекладання важкохворих на ліжко*	1
7.	Користування функціональним ліжком та надання зручного положення хворому*	1
8.	Приготування дезінфікуючого розчину та санітарна обробка палат відділення стаціонару	2
9.	Приготування дезінфікуючого розчину та санітарна обробка приліжкових тумбочок та підвіконь у палаті.	2
10.	Приготування дезінфікуючого розчину та вологе прибирання маніпуляційної.	2
11.	Приготування дезінфікуючого розчину та обробка медичного приладдя для багаторазового використання (банок, термометра, кінцівників клізми, підкладного судна).	2
12.	Проведення дезінфекції білизни після використання	1
13.	Проведення обробки предметів догляду за дитиною після використання	1
14.	Підготовка посуду для взяття аналізів сечі для загального аналізу та за методиками Зимницького, Нечипоренка, Аддіс-Каковського, їх доставка до лабораторії	2
15.	Підготовка посуду для взяття аналізів калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму, їх доставка до лабораторії	2
16.	Проведення антропометричних досліджень: визначення росту, маси тіла дитини, обводів голови та грудної клітки	2
17.	Дослідження частоти дихання, пульсу, величини артеріального тиску у дітей різного віку	2
18.	Підготовка одягу та засобів для сповивання немовлят*	2

19.	Підготовка відповідних засобів та підмивання дитини залежно від статі*	2
20.	Підготовка відповідних засобів та проведення гігієнічної, лікувальної ванни*	3
21.	Підготовка відповідних засобів та туалету очей, вух, порожнини рота дитині першого року життя*	2
22.	Застосування очних, вушних крапель дітям*	2
23.	Промивання носа та закапування крапель в ніс*	2
24.	Підготовка відповідних засобів та обробки пупкової ранки*	2
25.	Підготовка необхідного обладнання та проведення очисної клізми дітям різного віку*	3
26.	Вимірювання температури тіла дітей та оцінка його результатів, заповнення температурного листка	1
27.	Основні заходи догляду за хворим дітьми з гарячкою*	2
28.	Зміна натільної та постільної білизни*	1
29.	Користування підкладним судном та сечоприймачем, застосування газовивідної трубки*	2
30.	Дезінфекція та зберігання обладнання для клізм, газовивідної трубки	1
31.	Проведення гігієнічних процедур з догляду за шкірою та слизовими оболонками важкохворих дітей*	2
32.	<i>Проведення загального та спеціального догляду за інкурабельними та агонуючими дітьми різного віку*</i>	2
33.	Приготування необхідних засобів та проведення профілактики утворення пролежнів*	2
34.	Користування кишеньковим та стаціонарним інгалятором*	1
35.	Подавання зволоженого кисню дітям різного віку, користування кисневою подушкою*	2
36.	Ознайомлення з формуванням дієтичних столів	1
37.	Допомога матері при годуванні грудьми дітей першого року життя	1
38.	Годування хворої дитини, прикутої до ліжка*	2
39.	Годування дітей грудного віку з пляшечки та ложечки*	2
40.	Приготування молочної суміші*	2
41.	Доставка та роздача їжі у відділенні, контроль за прийомом їжі*	2
42.	Миття та обробка посуду	1
43.	Збір, зберігання та ліквідація харчових відходів	1
44.	Проведення найпростіших реанімаційних заходів (штучне дихання, непрямий масаж серця)*	3
45.	<i>Надання невідкладної допомоги та проведення найпростіших реанімаційних заходів інкурабельним пацієнтам*</i>	3
46.	Невідкладна допомога при непритомності*	3

* - студент опановує навичку тільки асистуючи медичній сестрі або лікарю

4. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінка за практику складається з суми балів за виконання студентом практичних навичок, які перевіряються безпосереднім керівником від бази практики (максимум 120 балів – мінімум 72 бали), та балів за підсумковий контроль, що виставляються при проведенні диференційованого заліку (максимум 80 балів – мінімум 50 балів).

Кількість балів, яку може набрати студент за *поточну діяльність*, вираховується шляхом складання кількості балів, отриманих студентом за набуті в процесі практики знання, уміння, навички, що були оцінені в балах безпосереднім керівником від бази (максимум 120 балів – мінімум 72 бали).

Одним з видів діяльності студента та його контролю викладачем є ведення «Щоденника практики» (додаток 1), який заповнюється студентом. Виконання практичних навичок щоденно перевіряє безпосередній керівник практики від бази та візує їх виконання у щоденнику практики студента. Керівник практики від Університету систематично здійснює контроль ведення щоденників студентами.

По закінченні практики студентом заповнюється «Підсумковий звіт про виконану роботу» (додаток 2), де вказано перелік всіх набутих в процесі практики умінь та навичок і загальну кількість балів за поточну діяльність.

Отже, до диференційного заліку допускаються студенти, які виконали програму практики, мають належно оформлені звітні документи (Щоденник та Підсумковий звіт), позитивну характеристику (в письмовому вигляді) загального керівника від бази практики та отримали за поточну діяльність не менше 72 балів.

Підсумковий контроль, відповідно до вимог програми практики, студенти складають в останній день практики комісії, до складу якої входять керівники практики від Університету і, за можливості, від баз практики. Засобами діагностики засвоєння матеріалу є контроль виконання практичних навичок (демонстрація методики і техніки виконання запропонованих практичних навичок з вище наведеного переліку), ситуаційні задачі (типові ситуаційні задачі у кількості 2), тестові завдання (студентові пропонується 15 тестів формату А).

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час підсумкового контролю становить 80:

- максимальна кількість балів за демонстрацію виконання практичної навички складає 25 балів (практичну навичку виконано методично правильно – 25 балів, виконано з недоліком, виправленим студентом самостійно – 20 балів, виправлено студентом після зауваження викладача – 15 балів, не виконано – 0 балів);
- за вирішення кожної ситуаційної задачі студент максимально отримує 20 балів (задача вирішена методично правильно – 20 балів, виконано з несуттєвими помилками, виправленим студентом – 17 балів, виконано з 1-2 суттєвими помилками – 14 балів, не виконано – 0 балів);

- за відповідь на питання тест контролю – 15 балів (1 бал за правильну відповідь)

Підсумковий контроль зараховується студентів, якщо за демонстрацію практичної навички він набрав не менше 15 балів, при вирішенні ситуаційних задач набрав не менше 28 балів (14x2), за результатами тестування набрав не менше 7 балів. Таким чином, мінімальна сумарна оцінка за підсумковий контроль становить 50 балів.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за практику «Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару» (поточна навчальна діяльність та підсумковий контроль) становить 200 балів.

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Бали з практики для студентів, які успішно виконали програму конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ (ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ЗАЛІК) З ПРАКТИКИ «ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ»

1. Основи деонтології при роботі в педіатричному стаціонарі.
2. Основні функціональні обов'язки молодшого медичного персоналу в поліклінічних та стаціонарних відділеннях педіатричного профілю.
3. Основні правила спілкування з хворою дитиною та її родичами.
4. *Правила поводження з померлою людиною.*
5. *Біоетичні норми при роботі з інкурабельними пацієнтами та їх близькими.*
6. *Психологічна підтримка близьких інкурабельного пацієнта в період скорботи.*
7. Структура та функції педіатричного стаціонару.
8. Поняття про особливості санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму в педіатричному стаціонарі.

9. Госпіталізація, санітарна обробка та транспортування хворих дітей.
10. Правила заповнення медичної документації дитячої поліклініки і дитячого стаціонару
11. Антропометричні дослідження дітей різного віку та особливості їх проведення.
12. Особливості визначення пульсу, артеріального тиску та показників дихання у дитини.
13. *Особливості організації надання ПХД дітям.*
14. *Рівні надання ПХД, форми, медичні заклади, контингенти обслуговування.*
15. *Хоспіс. Організація, завдання і зміст роботи. Структура, штати.*
16. Особиста гігієна дітей залежно від статі та віку в стаціонарі дитячої лікарні. Особливості гігієни дівчаток.
17. Гігієнічні та лікувальні ванни.
18. Профілактика та лікування пролежнів у дітей різного віку.
19. Догляд за дітьми з лихоманкою, особливості вимірювання температури тіла у дітей.
20. Обробка пупкової ранки новонародженої дитини.
21. Підготовка хворих та необхідного обладнання для взяття калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму.
22. Правила взяття аналізу сечі для дослідження за методиками Зимницького, Нечипоренка, Аддіс-Каковського, їх діагностичне значення.
23. Основні види клізм, що застосовуються в педіатричній практиці, методика та правила їх застосування у дітей різного віку.
24. Правила користування кишеньковим та стаціонарним інгалятором. Методика та техніка подавання зволоженого кисню та користування кисневою подушкою.
25. Правила годування грудьми дітей першого року життя.
26. Техніка проведення годування дитини першого року життя з пляшечки, за допомогою ложки.
27. Організація харчування дітей першого року життя та дітей старшого віку.
28. Значення дієтичного харчування дітей при різних захворюваннях.
29. Особливості проведення найпростіших реанімаційних заходів у дітей: при непритомності, зупинці серця та дихання.

6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ СТУДЕНТ ПРИ ПРОХОДЖЕННІ ПРАКТИКИ «ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ»

1. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести санітарну обробку приліжкових тубочок та підвиконь у палаті.
2. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести вологе прибирання маніпуляційної.
3. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести обробку медичного приладдя бля багаторазового використання (банок, термометра, кінцівників клізми, підкладного судна).

4. Провести розпитування хворої дитини, заповнити титульну сторінку історії хвороби та виділити основні скарги.
5. Провести вимірювання температури у хворої дитини та оформити температурний лист.
6. Провести огляд хворої дитини на наявність корости та педікульозу.
7. Провести вимірювання росту пацієнта, обводів голови та грудної клітки, визначити масу тіла дитини.
8. Підготувати гігієнічну ванну для санітарної обробки хворої дитини, провести її обробку та дезінфекцію після користування.
9. Продемонструвати методику транспортування хворої дитини на ношах та перекладання його на ліжко.
10. Дослідити у хворої дитини пульс на променевих артеріях, на нижніх кінцівках.
11. Виміряти хворій дитині артеріальний тиск.
12. Провести дослідження дихання хворій дитині.
13. На бланку температурного листа відмітити запропоновані викладачем показники пульсу, артеріального тиску, температури тіла, зробити висновок про їх відповідність нормі та про тип температурної кривої.
14. Провести переміну натільної та постільної білизни хворій дитині, що знаходиться на ліжковому режимі.
15. Підготувати необхідні засоби та продемонструвати на муляжі методику сповивання новонародженої дитини.
16. Підготувати необхідні засоби та продемонструвати на муляжі методику проведення гігієнічної ванни та підмивання дитини залежно від статі.
17. Продемонструвати методику закапування крапель у вуха, ніс, очі на муляжі.
18. Приготувати необхідне обладнання для очисної клізми дітям різного віку, продемонструвати методику її застосування на муляжі.
19. Підготувати посуд для взяття аналізу сечі за Зимницьким, дати відповідні вказівки хворій дитині.
20. Продемонструвати методику подавання дитині певного віку зволоженого кисню.
21. Підготувати необхідні засоби та продемонструвати на муляжі методику туалету порожнини рота, носа, очей та вух дитині першого року життя.
22. Підготувати необхідні засоби та провести профілактику утворення пролежнів.
23. Продемонструвати методику годування хворої дитини, прикутої до ліжка.
24. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати уміння приготувати молочну суміш.
25. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику годування дитини першого року життя за допомогою пляшечки.

26. Продемонструвати методику проведення реанімаційних заходів (штучна вентиляція легень, непрямий масаж серця) на фантомі дитини.
27. *Проводити реанімаційні заходи невиліковно хворим*
28. *Надавати психологічну підтримку невиліковно хворим та їх близьким під час хвороби і в період скорботи.*

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Зразок «Щоденника проходження практики «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару)» (додаток 1)
  - Зразок «Підсумкового звіту про виконану роботу» (додаток 2)
  - Рекомендовані методичні розробки:
1. Виробнича практика студентів II курсу медичного факультету (методичний посібник) / Паєнок О.С., Садова О.М., Паєнок А.В. і співавт. – Львів, 2002. – 71 с.
  2. Загальний догляд за дітьми / за ред. Калиновської Л.С. – К., «Вища школа», 1993.
  3. Мазурин А.В., Запруднов А.М., Григорьев К.И. Общий уход за детьми.- М.: Медицина, 1989, 192 с.
  4. Майданник В.Г., Бурлай В.Г. Ваша дитина (догляд та виховання). – Київ, 2004. – 298 с.
  5. Майданник В.Г., Дадакіна М.А. Практикум з пропедевтичної педіатрії з доглядом за дітьми. – Київ: Знання України, 2002.
  6. Нетяженко В.З., Сьоміна А.Г., Присяжнюк М.С. Загальний та спеціальний догляд за хворими. – К., 1993
  7. Руководство к практическим занятиям по уходу за здоровым и больным ребенком / Бурая А.Н., Головки И.А., Тихомирова В.С. и соавт. - М., 1989.
  8. Цыбулькин Э.К. Угрожающие состояния у детей. – Санкт-Петербург, «Специальная литература», 1994. – 195 с.
  9. Essential Competencies For Patient Care / ed. by Mary Elizabeth Milliken, BSN, MS, Ed. D., Gene Campbell, BSN, M.Ed. – The C. V. Mosby Company, St. Louis, Toronto, Princeton, 1985. – P. 685 – 716.
  10. Fundamentals of Nursing (Concepts and Procedures) / ed. by Barbara Kozier, BA, BSN, RN, MN; Glenora Erb, BSN, RN. – Addison – Wesley Publishing Company, Nursing Division, Menlo Park, California, 1983. – P. 13 –15, 21 – 32, 39 – 46, 49 – 51, 233 – 256, 414 – 416, 444 – 446, 451 – 465, 485, 491 – 529, 531 – 534, 935 – 938, 942 – 947, 952 – 981.

8. ЛІТЕРАТУРА, ЯКА РЕКОМЕНДУЄТЬСЯ ПРИ ПРОХОДЖЕННІ ПРАКТИКИ

«ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ»

8.1. Основна література

1. *Догляд і підтримка дітей з ВІЛ-інфекцією: навчальний посібник для персоналу дитячих установ, батьків, опікунів, соціальних працівників та інших осіб, що доглядають за дітьми з ВІЛ-інфекцією* / [М. Л. Аряєв, Н. В. Котова, О. О. Старець та ін.]. – К.: Кобза, 2003. – 168 с.
2. *Кэмпбелл А. Медицинская этика* / Кэмпбелл А., Джиллетт Г., Джонс Г. ; пер. с англ. Ю. М. Лопухина, Б. Г. Юдина. – Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2007. - 400 с.
3. Майданник В.Г., Дадакіна М.А. Фізичний та психічний розвиток дітей. – Київ, 1993.
4. Наказ МОЗ України № 437 від 31 серпня 2004 року «Про затвердження клінічних Протоколів надання медичної допомоги при невідкладних станах у дітей на шпитальному та дошпитальному етапах».
5. Наказ МОЗ України № 152 від 04.04.2005 «Протокол медичного догляду за здоровою новонародженою дитиною».
6. Неотложные состояния в педиатрии / за ред. В.М. Сидельникова. - К.: «Здоров'я», 1994. – 608с.
7. Неотложные состояния у детей / А.Д. Петрушина, Л.А. Мальченко, Л.Н. Кретьнина и соавт. - М., Медицинская книга, 2002. – 176 с.
8. Нетяженко В.З., Сьоміна А.Г., Присяжнюк М.С. Загальний та спеціальний догляд за хворими. – К., 1993
9. *Организация паллиативной медицины на региональном уровне: учебное пособие для вузов* / [Т. З. Биктимиров, В. И. Горбунов, А. И. Набегаев и др.]. – Москва – Ульяновск : УлГУ, 2009. – 72с.
10. *Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги* [Електронний ресурс] / Закон України від 07.07.2011 р. № 3611-VI. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3611-17>
11. *Про затвердження Загальнодержавної програми боротьби з онкологічними захворюваннями на період до 2016 року* [Електронний ресурс] / Закон України від 23.12.2009 р. № 1794-VI. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1794-17>
12. *Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації паліативної медичної допомоги при хронічному больовому синдромі* [Електронний ресурс] / Наказ МОЗ України від 25.04.2012 № 311. – Режим доступу: http://moz.gov.ua/ua/portal/dn_20120425_311.html
13. Пропедевтика дитячих хвороб. Методика обстеження здорової та хворої дитини. Семіотика дитячих хвороб / Навчальний посібник для студентів III-IV рівнів акредитації вищих навчальних закладів за ред. проф. О. Гнатейка. – Львів: Ліга-Прес, 2004. – 320 с.
14. *Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020: український вимір»* [Електронний ресурс] / Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2011 р. №1164. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1164-2011-%FO>
15. *Essential Competencies For Patient Care* / ed. by Mary Elizabeth Milliken, BSN, MS, Ed. D., Gene Campbell, BSN, M.Ed. – The C. V. Mosby Company, St. Louis, Toronto, Princeton, 1985. – P. 685 – 716.

16. Fundamentals of Nursing (Concepts and Procedures) / ed. by Barbara Kozier, BA, BSN, RN, MN; Glenora Erb, BSN, RN. – Addison – Wesley Publishing Company, Nursing Division, Menlo Park, California, 1983. – P. 13 –15, 21 – 32, 39 – 46, 49 – 51, 233 – 256, 414 – 416, 444 – 446, 451 – 465, 485, 491 – 529, 531 – 534, 935 – 938, 942 – 947, 952 – 981.

8.2. Додаткова література

1. Грандо А.А., Грандо С.А. Врачебная этика и деонтология. - К: Здоров'я, 1994.
2. Гребенев А.Л., Шептулин А.А., Хохлов А.М. Основы общего ухода за больными. – М.: Медицина, 1999.
3. Губергриц А.Я. Непосредственное исследование больного.- М.: Медицина, 1972.
4. Жученко П.Г., Пушкарь Н.С., Ситник И.А. Антенатальная охрана плода и уход за новорожденным. – Киев. – 1983.
5. Основи медичних знань та методи лікування за Девідсоном / пер. с англ. В 2 Т. –Київ:"Кобза", 1994.
6. *Curriculum in Palliative Care for Undergraduate Medical Education : Recommendations of the European Association for Palliative Care [Electronic resource] / Milano, EAPC, 2007. – 24 p. - Access mode: <http://www.eapcnet.eu/LinkClick.aspx?fileticket=VmnUSgOm5PQ%3D>.*
7. *EAPC Atlas of Palliative Care in Europe [Electronic resource]/ [C. Centeno, D. Clark, T. Lynch et al.] – Houston : IAPHC Press, 2007. – 340 p. – Access mode: <http://www.eapc-taskforce-development.eu/documents/taskforce/ATLAS-EAPC-2007.pdf>.*
8. *Recommendation Rec (2003) 24 of the Committee of Ministers to member states on the organisation of palliative care [Electronic resource] / Council of Europe. – 2003. - Access mode: [http://www.coe.int/t/dg3/health/Source/Rec\(2003\)24_en.pdf](http://www.coe.int/t/dg3/health/Source/Rec(2003)24_en.pdf).*
9. *White Paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe [Electronic resource]/ Recommendations from the European Association for Palliative Care. Part I // Eur. J of Palliative Care. – 2009. – # 16 (6). - Access mode: <http://www.eapcnet.eu/LinkClick.aspx?fileticket=f63pXXzVNEY%3D&tabid=735>.*
10. *White Paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe [Electronic resource] / Recommendations from the European Association for Palliative Care. Part II // Eur. J of Palliative Care. – 2010. – # 17 (1). - Access mode: <http://www.eapcnet.eu/LinkClick.aspx?fileticket=f63pXXzVNEY%3D&tabid=735>.*
11. *Recommendations of the European Association for Palliative Care (EAPC) For the Development of Undergraduate Curricula in Palliative Medicine At European Medical Schools [Electronic resource]: report of the EAPC Steering Group on Medical Education and Training in Palliative Care. - Edition 2013. - Access mode: https://mail.rambler.ru/m/folder/INBOX/7271.2/download/id/EAPC_UndergraduateCurriculumUpdate2013.pdf*

9. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

9.1. Підведення підсумків практики здійснюється при наявності всіх звітних документів, передбачених програмою з практики, і характеристики діяльності студента під час практики, підписаної безпосереднім і загальним керівником від бази практики.

9.2. Оцінювання засвоєння студентом практичних навичок та вмінь здійснюється з використанням критеріїв, які вказані в робочій програмі практики та у щоденнику практики студента. Оцінка за практику складається з суми балів за виконання студентом практичних навичок та балів за підсумковий контроль. Виконання практичних навичок щоденно перевіряє безпосередній керівник практики від бази та візує їх виконання у щоденнику практики студента.

Керівник практики від Університету систематично здійснює контроль ведення щоденників студентами. До підсумкового контролю з виробничої практики допускаються студенти, які отримали за виконання практичних навичок з певного виду практики не менше, ніж 72 бали, представили звіт за практику та позитивну характеристику загального керівника від бази практики. Підсумковий контроль, відповідно до вимог програми практики, студенти складають в останній день практики комісії, до складу якої входять керівники практики від Університету і, за можливості, від баз практики.

9.3. Оцінка за практику заноситься керівником від Університету до залікової книжки студента і заліково-екзаменаційної відомості. Впродовж трьох днів після закінчення практики керівник від Університету подає відомість до відповідного деканату, звіт про проведення практики - до відділу практики Університету.

9.4. Оцінка за практику враховується при розгляді питань про призначення стипендії нарівні з оцінками за іспити та інші диференційовані заліки.

9.5. Студенти, які не виконали програму практики без поважних причин, отримали незадовільну оцінку за практику і не ліквідували академічну заборгованість до початку наступного семестру, відраховуються з Університету.

9.6. Підсумки практики щорічно заслуховуються і обговорюються відповідними кафедрами, профільними методичними комісіями, Вченими радами факультетів та Університету.

Щоденник

проходження практики «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару)

студента II курсу _____ факультету _____ групи

_____ (ПІБ)

Місце проходження практики:

Кафедра _____

Клінічна база _____

Дата, години роботи	№ з/п	Перелік практичних навичок*	Бали	Підпис безпосереднього керівника практики від бази практики
	1.			
	2.			
	3.			
		Сума балів за засвоєння практичних навичок		
		Підсумковий контроль практичних навичок		Підпис керівника практики від університету

* - Примітка. Вказуючи у щоденнику певну навичку вперше, слід коротко описати техніку (методику) її проведення

Підсумковий звіт

про виконану під час практики «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару) роботи

в обов'язі обов'язків молодшого медичного персоналу

студента II курсу _____ факультету _____ групи

_____
(ПІБ)

Місце проходження практики:

Кафедра _____

Клінічна база _____

№ з/п	Назва уміння, практичної навички	Оцінка у балах	Кількість виконаних завдань	Загальна кількість балів
1.	Проведення бесід з хворими дітьми та їх родичами.	1		
2.	Розпитування хворої дитини, заповнення титульної сторінки історії хвороби	1		
3.	Засвоєння та дотримання правил лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режимів	1		
4.	Первинний огляд хворої дитини у приймальному відділенні, огляд на коросту та педикульоз*	1		
5.	Санітарна обробка хворого у приймальному відділенні*	1		
6.	Транспортування хворих дітей на кріслі-каталці, ношах, перекладання важкохворих на ліжко*	1		
7.	Користування функціональним ліжком та надання зручного положення хворому*	1		
8.	Приготування дезінфікуючого розчину та санітарна обробка палат відділення стаціонару	2		
9.	Приготування дезінфікуючого розчину та санітарна обробка приліжкових тумбочок та підвіконь у палаті.	2		
10.	Приготування дезінфікуючого розчину та вологе прибирання маніпуляційної.	2		
11.	Приготування дезінфікуючого розчину та обробка медичного приладдя для багаторазового використання (банок, термометра, кінцівників клізми, підкладного судна).	2		
12.	Проведення дезінфекції білизни після використання	1		
13.	Проведення обробки предметів догляду за дитиною після використання	1		
14.	Підготовка посуду для взяття аналізів сечі для загального аналізу та за методиками Зимницького,	2		

	Нечипоренка, Аддіс-Каковського, їх доставка до лабораторії			
15.	Підготовка посуду для взяття аналізів калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму, їх доставка до лабораторії	2		
16.	Проведення антропометричних досліджень: визначення росту, маси тіла дитини, обводів голови та грудної клітки	2		
17.	Дослідження частоти дихання, пульсу, величини артеріального тиску у дітей різного віку	2		
18.	Підготовка одягу та засобів для сповивання немовлят*	2		
19.	Підготовка відповідних засобів та підмивання дитини залежно від статі*	2		
20.	Підготовка відповідних засобів та проведення гігієнічної, лікувальної ванни*	3		
21.	Підготовка відповідних засобів та туалету очей, вух, порожнини рота дитині першого року життя*	2		
22.	Застосування очних, вушних крапель дітям*	2		
23.	Промивання носа та закапування крапель в ніс*	2		
24.	Підготовка відповідних засобів та обробки пупкової ранки*	2		
25.	Підготовка необхідного обладнання та проведення очисної клізми дітям різного віку*	3		
26.	Вимірювання температури тіла дітей та оцінка його результатів, заповнення температурного листка	1		
27.	Основні заходи догляду за хворим дітьми з гарячкою*	2		
28.	Зміна натільної та постільної білизни*	1		
29.	Користування підкладним судном та сечоприймачем, застосування газовивідної трубки*	2		
30.	Дезінфекція та зберігання обладнання для клізм, газовивідної трубки	1		
31.	Проведення гігієнічних процедур з догляду за шкірою та слизовими оболонками важкохворих дітей*	2		
32.	<i>Проведення загального та спеціального догляду за інкурабельними та агонуючими дітьми різного віку*</i>	2		
33.	Приготування необхідних засобів та проведення профілактики утворення пролежнів*	2		
34.	Користування кишеньковим та стаціонарним інгалятором*	1		
35.	Подавання зволоженого кисню дітям різного віку, користування кисневою подушкою*	2		

36.	Ознайомлення з формуванням дієтичних столів	1		
37.	Допомога матері при годуванні грудьми дітей першого року життя	1		
38.	Годування хворої дитини, прикутої до ліжка*	2		
39.	Годування дітей грудного віку з пляшечки та ложечки*	2		
40.	Приготування молочної суміші*	2		
41.	Доставка та роздача їжі у відділенні, контроль за прийомом їжі*	2		
42.	Миття та обробка посуду	1		
43.	Збір, зберігання та ліквідація харчових відходів	1		
44.	Проведення найпростіших реанімаційних заходів (штучне дихання, непрямий масаж серця)*	3		
45.	<i>Надання невідкладної допомоги та проведення найпростіших реанімаційних заходів інкурабельним пацієнтам*</i>	3		
46.	Невідкладна допомога при непритомності*	3		
РАЗОМ БАЛІВ ЗА ПОТОЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ				

Бали за диференційований залік з практики «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару)	Бали з дисципліни	Оцінка	Підпис керівника практики від університету